Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. lapkričio 11 d.*

Turinys

Teisinis pagrindas . . . 3

Sąjungos teisė . . . 3

Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 . . . 3

Direktyva 2004/38 . . . 4

Reglamentas (ES) Nr. 492/2011 . . . 4

Jungtinės Karalystės teisė . . . 5

Taisyklės, susijusios su bankroto pasekmėmis teisėms į pensiją, įgytoms pagal patvirtintas pensijų sistemas . . . 5

Taisyklės, susijusios su bankroto pasekmėmis teisėms į pensiją, įgytoms pagal nepatvirtintas pensijų sistemas . . . 7

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai . . . 7

Dėl prejudicinių klausimų . . . 12

Pirminės pastabos . . . 12

Dėl įsisteigimo laisvės apribojimo buvimo . . . 14

Dėl įsisteigimo laisvės apribojimo pateisinimo buvimo . . . 19

Dėl privalomojo bendrojo intereso pagrindo, galinčio pateisinti įsisteigimo laisvės apribojimą, buvimo . . . 20

Dėl įsisteigimo laisvės apribojimo proporcingumo . . . 20

Dėl bylinėjimosi išlaidų . . . 22

* Proceso kalba: anglų.

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvas asmenų judėjimas – Sąjungos pilietybė – SESV 21 straipsnis – Įsisteigimo laisvė – SESV 49 straipsnis – Vienodas požiūris – Direktyva 2004/38/EB – 24 straipsnio 1 dalis – Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės teisinis reglamentavimas, pagal kurį iš principo visiškam ir automatiniam pagal pensijų kaupimo planą įgytų teisių į pensiją atskyrimui nuo bankroto turto masės taikomas atitinkamo pensijų kaupimo plano patvirtinimo mokesčių tikslais reikalavimas – Šio reikalavimo nustatymas Sąjungos piliečio, pasinaudojusio laisvo judėjimo teise tam, kad nuolat savarankiškai dirbtų Jungtinėje Karalystėje, bankroto byloje – Šio Sąjungos piliečio teisės į pensiją, įgytos pagal jo kilmės valstybėje narėje sudarytą ir mokesčių tikslais patvirtintą pensijų kaupimo planą – Negalėjimas pasinaudoti minėtu šių teisių į pensiją atskyrimu nuo bankroto turto masės – Šioms teisėms į pensiją taikoma atskyrimo nuo bankroto turto masės sistema, kuri bankrutuojančiam asmeniui yra gerokai nepalankesnė“

Byloje C-168/20

dėl *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (business and property courts, insolvency and companies list)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (komercijos ir nuosavybės teisių teismai, bankrotas ir įmonių registras), Jungtinė Karalystė) 2020 m. kovo 30 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. balandžio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

BJ, veikiantis kaip M bankroto administratorius,

OV, veikiantis kaip M bankroto administratorius,

prieš

M,

MH,

ILA,

M

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einanti antrosios kolegijos pirmininkė A. Prechal (pranešėja), teisėjai J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi ir N. Wahl,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– BJ ir OV, veikiančių kaip M bankroto administratorių, atstovaujamų QC D. J. Rhee, *barrister* C. Harrison ir *solicitor* I. Gill,

– M, MH, ILA ir M, atstovaujamų QC G. Peretz, *barrister* J. Briggs ir *solicitor* S. Gilchrist,

– Europos Komisijos, atstovaujamos L. Armati, L. Malferrari ir M. Wilderspin,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 21 ir 49 straipsnių ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46; klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant BJ ir OV, veikiančių kaip M. bankroto administratoriai (toliau – bankroto administratoriai), ginčą su M, MH, ILA ir M (toliau kartu – M ir kt.) dėl bankroto administratorių reikalavimo į bankrutuojančio asmens turto masę įtraukti Airijos piliečio M teises į pensiją, įgytas pagal Airijos mokesčių teisę Airijoje sudarytą ir patvirtintą pensijų kaupimo planą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000

3 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191) 3 straipsnio „Tarptautinė jurisdikcija“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė [Įmonės arba juridinio asmens atveju preziumuojama, kad jo (jos) pagrindinių interesų vieta yra jo (jos) registruotos buveinės vieta, jei nėra įrodymų, kad yra priešingai].“

4 Šio reglamento 4 straipsnyje „Taikytina teisė“ buvo nustatyta:

„1. Išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, bankroto byloms ir jų pasekmėms taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta tokia byla, toliau vadinama „valstybė, kurioje iškelta byla“, teisė.

2. Valstybės, kurioje iškelta [bankroto] byla, teisė nustato tokios bylos iškėlimo sąlygas, jos eigą ir užbaigimą. Ji konkrečiai nustato:

<...>

b) nuosavybę, kuri sudaro skolininko turto dalį, [skolininko turto, kuris turi būti realizuojamas, sudėtį] ir tvarką, kaip turi būti traktuojamas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta bankroto byla;

<...>“

5 Reglamentas Nr. 1346/2000 buvo panaikintas ir pakeistas 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19). Vis dėlto atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių susiklostymo datą šioje byloje *ratione temporis* taikomas tik Reglamentas Nr. 1346/2000.

Direktyva 2004/38

6 Direktyvos 2004/38 24 straipsnio „Vienodas traktavimas [požiūris]“ 1 dalyje numatyta:

„Taikant tokias specialiąsias nuostatas, kurios aiškiai numatytos Sutartyje ir antriniuose teisės aktuose, visiems Sąjungos piliečiams, pagal šią direktyvą gyvenantiems priimančiosios valstybės narės teritorijoje, Sutarties taikymo srityje taikomas vienodas traktavimas [požiūris] kaip ir tos valstybės narės piliečiams. <...>“

Reglamentas (ES) Nr. 492/2011

7 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011, p. 1), 1 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje [(OL L 257, 1968, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 15)] buvo keletą kartų iš esmės keičiamas. Dėl aiškumo ir racionalumo minėtas reglamentas turėtų būti kodifikuotas.“

8 Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Darbuotojui, jei jis yra valstybės narės pilietis, negali būti sudarytos skirtingos įdarbinimo ir darbo sąlygos, nei tos valstybės narės, kurioje jis dirba, piliečiams dėl jo pilietybės, ypač nustatant darbo užmokestį ir atleidžiant iš darbo, o jam tampant [tapus] bedarbiu – jį grąžinant [reintegruojant] arba vėl priimant į darbą.

2. Jis naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis, kaip ir vietiniai darbuotojai.“

Jungtinės Karalystės teisė

Taisyklės, susijusios su bankroto pasekmėmis teisėms į pensiją, įgytoms pagal patvirtintas pensijų sistemas

9 *Welfare Reform and Pensions Act 1999* (1999 m. Įstatymas dėl socialinės apsaugos ir pensijų reformos, toliau – 1999 m. WRPA), įsigaliojusio 2000 m. gegužės 29 d., 11 straipsnyje nustatyta:

„Bankroto pasekmės teisėms į pensiją: patvirtintos sistemos

(1) Jeigu asmens bankrotas skelbiamas asmens prašymu arba pareiškimu, pateiktu įsigaliojus šiam straipsniui, visos jo teisės į pensiją, įgytos pagal patvirtintą pensijų sistemą, atskiriamos nuo jo bankroto turto masės.

(2) Šiame straipsnyje „patvirtinta pensijų sistema“ tai:
a) pensijų kaupimo planas, įregistruotas pagal *Finance Act 2004* [2004 m. Finansų įstatymas] 153 straipsnį;

<...>
h) bet kurios rūšies pensijų sistemos, kurios gali būti nustatytos Valstybės sekretoriaus nutarimu;

<...>“

10 Kalbant apie patvirtintas pensijų sistemas, pažymėtina, kad pagal 1999 m. WRPA 15 straipsnį bankroto administratoriai gali kreiptis į teismą, siekdami susigrąžinti „pernelyg dideles“ pensijų įmokas.

11 *Occupational and Personal Pension Schemes (Bankruptcy) (nº 2) (Regulations) 2002* (2002 m. Nutarimas Nr. 2 dėl profesinių ir asmeninių pensijų sistemų (bankrotas); toliau – Nutarimas 2/2002) 2 straipsnio 1 dalies c punkte numatyta:

„Nurodytos pensijų sistemos:

(1) [1999 m. WRPA] 11 straipsnio 2 dalies h punkte nurodytos sistemos („patvirtintos pensijų sistemos“) yra sistemos <...>

<...>
c) kurioms taikomas *Income Tax (Earnings and Pensions) Act 2003* (2003 m. Pajamų mokesčio įstatymas (užmokesčiai ir pensijos)) 308A straipsnis (išimties taikymas įmokoms pagal užsienio pensijų kaupimo planą);

<...>“

12 *Income Tax (Earnings and Pensions) Act 2003* (2003 m. Pajamų mokesčio įstatymas (užmokesčiai ir pensijos), toliau – ITEPA) 308A straipsnyje nustatyta:

„Išimties taikymas įmokoms, mokamoms pagal užsienio pensijų kaupimo planą

(1) Nuo prievolės mokėti pajamų mokestį nuo darbo užmokesčio atleidžiamas darbdavys, kuris moka įmokas pagal reikalavimus atitinkantį užsienio pensijų kaupimo planą už darbuotoją, pensijų kaupimo planą sudariusį migrantą.

(2) 1 dalyje:

„reikalavimus atitinkantis užsienio pensijų kaupimo planas“ ir

„planą sudaręs migrantas“

turi tokią pat reikšmę kaip 2004 m. Finansų įstatymo 33 priede (užsienio pensijų kaupimo planai: nauda planą sudariusiam migrantui).“

13 Sąvoka „užsienio pensijų kaupimo planas“ (*overseas pension scheme*), kaip ji suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį, 2004 m. Finansų įstatymo 150 straipsnio 7 dalyje apibrėžta taip:

„<...> „užsienio pensijų kaupimo planas“ apibrėžiamas kaip pensijų kaupimo planas (neužregistruotas pensijų kaupimo planas), kuris:

a) yra sudarytas už Jungtinės Karalystės ribų ir

b) atitinka visus šioje antraštinėje dalyje mokesčių institucijų (*Board of Inland Revenue*) nutarime numatytus reikalavimus.“

14 *Pension Schemes (Categories of Country and Requirements for Overseas Pension Schemes and Recognised Overseas Pension Schemes) Regulations 2006* (2006 m. Nutarimas dėl pensijų kaupimo planų (šalių kategorijos ir reikalavimai, keliami užsienio pensijų kaupimo planams ir pripažintiems užsienio pensijų kaupimo planams) numatyta, kad 2004 m. Finansų įstatymo 150 straipsnio 7 dalies b punkte nurodyti reikalavimai yra įvykdyti, jei, be kita ko, tai yra profesinis pensijų kaupimo planas, jei valstybėje ar teritorijoje, kurioje jis buvo sudarytas, egzistuoja tokį planą kontroliuojanti profesinių pensijų kaupimo planų kontrolės įstaiga ir jei planas yra mokesčių tikslais patvirtintas planas.

15 Tam, kad būtų pripažintas „reikalavimus atitinkančiu užsienio pensijų kaupimo planu“ (*qualifying overseas pension scheme*), kaip tai suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį, ir kad galėtų patekti į 1999 m. WRPA 11 straipsnio taikymo sritį, užsienio pensijų kaupimo planas turi tenkinti reikalavimus, nustatytus 2004 m. Finansų įstatymo 33 priedo 5 punkte, kurio 1 dalyje numatyta:

„Šiame priede užsienio pensijų kaupimo planas – tai reikalavimus atitinkantis pensijų kaupimo planas, jeigu:

a) plano administratorius pranešė mokesčių institucijoms, kad planas yra užsienio pensijų kaupimo planas, ir pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad tai yra mokesčių institucijų reikalavimus tenkinantis pensijų kaupimo planas;

b) plano administratorius įsipareigojo mokesčių institucijas informuoti tuo atveju, kai planas nustoja būti užsienio pensijų kaupimo planas;

c) mokesčių institucijų atžvilgiu plano administratorius įsipareigojo laikytis visų plano administratoriui nustatytų reikalavimų, susijusių su prašomos informacijos apie pagal planą mokėtinas išmokas, pateikimu <...>

<...>“

Taisyklės, susijusios su bankroto pasekmėmis teisėms į pensiją, įgytoms pagal nepatvirtintas pensijų sistemas

16 1999 m. WRPA 12 straipsnyje numatyta:

„Bankroto pasekmės teisėms į pensiją: nepatvirtintos sistemos

(1) Nutarime Valstybės sekretorius gali tiesiogiai ar netiesiogiai numatyti, kad teisės, kurias asmuo įgijo pagal nepatvirtintą pensijų sistemą, atskiriamos nuo šio asmens turto, jeigu jam paskelbiamas bankrotas. <...>

(2) Pagal šį straipsnį priimtuose nutarimuose visų pirma gali būti numatytas:
a) teisių, įgytų pagal nepatvirtintą pensijų sistemą, atskyrimas nuo asmens turto;
i) pagal paskirto teismo priimtą nutartį dėl jo prašymo arba
ii) pagal paties asmens ir jo bankroto administratoriaus sudarytą susitarimą, atitinkantį nustatytus reikalavimus;
b) galimybė, kad teismas, grįsdamas savo sprendimą dėl tokios nutarties, atsižvelgs į:
i) poreikius, kuriuos ateityje gali turėti asmuo ir jo šeima; ir
ii) tikimybę, kad jis gaus išmokas (kaip pensiją arba kaip kitas išmokas) pagal savo teises, įgytas pagal kitas pensijų sistemas, ir, jei taip, kokiu mastu šių išmokų pakaktų tokiems poreikiams tenkinti; <...>“

17 1999 m. WRPA 12 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pagal Nutarimo 2/2002 4–6 straipsnius bankrutuojančiam asmeniui leidžiama kreiptis į teismą, kuriame iškelta bankroto byla, prašant visiškai ar iš dalies nuo jo bankroto turto masės atskirti pagal nepatvirtintą pensijų sistemą įgytas teises, atsižvelgiant į galimus to asmens ir jo šeimos poreikius ateityje, arba derėtis su savo bankroto administratoriumi dėl panašias pasekmes turinčio ir reikalavimus atitinkančio susitarimo sudarymo.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 Iki bankroto paskelbimo M vykdė nekilnojamojo turto vystytojo veiklą daugiausia ar net išimtinai Airijoje per pagal Airijos teisę įsteigtą bendrovę MMC.

19 2002 m. ši bendrovė už M sumokėtą vienkartinę 6 161 256 EUR įmoką parengė Airijos teisės reglamentuojamą profesinį pensijų kaupimo planą, kuris buvo pasirašytas su ILA kaip draudimo sutartis ir pagal kurį M išėjus į pensiją arba priešlaikinės mirties atveju turėjo būti mokamos išmokos.

20 2009 m. liepos 16 d. M kartu su sutuoktine M įsteigė pagal Airijos teisę veikiančią bendrovę *S Industries*, joje M dirbo pagal darbo sutartį nuo 2009 m. gruodžio 1 d. iki 2011 m. sausio 31 d., o vėliau buvo paskirtas vadovu iki 2012 m. balandžio 14 d.

21 2009 m. rugpjūčio 31 d. patvirtintu dokumentu *S Industries* parengė Airijos teisės reglamentuojamą pensijų kaupimo planą, skirtą šios bendrovės darbuotojams, tačiau vieninteliai juo pasinaudoję asmenys iš tikrųjų buvo M, jo sutuoktinė M bei jų sūnus RM (toliau – pagrindinėje byloje aptariamas pensijų kaupimo planas).

22 Šis planas buvo specialiai parengtas taip, kad būtų patvirtintas kaip pensijos išmokų planas, kaip jis apibrėžiamas pagal Airijos mokesčių teisę.

23 2009 m. spalio 28 d. raštu Airijos mokesčių institucijos pranešė MH, kad šis planas buvo patvirtintas kaip pensijos išmokų planas pagal Airijos mokesčių teisės aktus ir kad jis įsigaliojo 2009 m. rugpjūčio 30 d.

24 2009 m. gruodžio 7 d. perleidimo aktu MMC perleido su ILA sudarytą draudimo sutartį MH, M ir jo sutuoktinei M, kaip pagrindinėje byloje aptariamo pensijų kaupimo plano administratoriams, kad pagal šį planą M būtų užtikrinta tinkama pensija, atsižvelgiant į sudarytą draudimo sutartį. Dėl šios priežasties minėtas draudimas buvo įtrauktas į pagrindinėje byloje aptariamą pensijų kaupimo planą.

25 2010 m. lapkričio mėn. Airijoje žlugus nekilnojamojo turto rinkai, *National Asset Management Agency* (Nacionalinė turto valdymo agentūra, Airija) prašymu buvo pradėta MMC, kurios skolas, įregistruotas Airijos banko sąskaitose, ji perėmė, likvidavimo procedūra.

26 Nuo 2011 m. vasario mėn. M iš dalies gyveno Londone (Jungtinė Karalystė). Nuo 2011 m. liepos mėn. M ir jo sutuoktinė M persikėlė nuolat gyventi į Londoną.

27 Laikotarpiu iki 2011 m. rugpjūčio 31 d. pagrindinėje byloje aptariamo pensijų kaupimo plano administratoriai atliko kelis mokėjimus M, nes 2010 m. jam sukako 60 metų. Kai M ir jo sutuoktinė M persikėlė gyventi į Jungtinę Karalystę, jų vardu pagal šį planą nebuvo atlikta jokios įmokos.

28 Persikeldamas į Jungtinę Karalystę M turėjo didelių asmeninių skolų, be kita ko, Nacionalinei turto valdymo agentūrai, o bendra jo įsiskolinimo suma, anot bankroto administratorių, viršijo milijardą eurų.

29 2011 m. liepos 26 d. raštu M buvo atleistas iš pagrindinėje byloje aptariamo pensijų kaupimo plano administratoriaus pareigų, o jo sutuoktinė M ir MH liko vieninteliai šio plano administratoriai.

30 Nuo 2011 m. rugpjūčio mėn. M išsinuomojo biurus Londone, kad ten vykdytų konsultavimo dėl sandorių ir dėl nekilnojamojo turto statybų Jungtinėje Karalystėje veiklą.

31 2012 m. kovo 26 d. raštu M mokesčių konsultantas pranešė Airijos mokesčių institucijoms apie tai, kad nuo šiol M gyvenamoji vieta yra Londone, ir pateikė Jungtinės Karalystės mokesčių institucijoms jo PVM deklaraciją už laikotarpį iki 2012 m. liepos 31 d., taip pat pajamų deklaraciją už laikotarpį iki 2012 m. balandžio 5 d.

32 2012 m. balandžio 13 d. *S Industries* buvo įregistruota pagal Jungtinės Karalystės teisės aktus, t. y. *Companies Act 2006* (2006 m. Bendrovių įstatymas), kaip Jungtinėje Karalystėje buveinę turinti užsienio bendrovė. Iš šios bendrovės prašymo užregistruoti matyti, kad ji savo veiklą pradėjo 2011 m. gruodžio 1 d., kad jos buveinė buvo Londone ir kad M buvo jos vadovas, o jo sutuoktinė M – bendrovės vadovė bei sekretorė.

33 2012 m. lapkričio 2 d. *High Court of Justice (England & Wales)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Jungtinė Karalystė) paskelbė M bankrotą jo paties tą pačią dieną pateiktu prašymu.

34 2018 m. lapkričio 1 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktu prašymu bankroto administratoriai pareikalavo, kad į bankroto turto masę būtų įtrauktos su draudimu susijusios teisės, sudarančios pagrindinėje byloje aptariamo pensijų kaupimo plano dalį. Anot bankroto administratorių, 2020 m. rugpjūčio 19 d. šio draudimo vertė buvo 8 462 870,24 EUR, o M su tuo nesutinka.

35 Gindamiesi M ir kt. teigė, kad pagal Sąjungos teisę, visų pirma pagal SESV 21, 45 ir 49 straipsnius, Direktyvos 2004/38 24 straipsnį ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, reikalaujama, kad visos pagal pagrindinėje byloje aptariamą pensijų kaupimo planą įgytos teisės būtų atskirtos nuo bankroto turto masės, kaip teisės, įgytos pagal 1999 m. WRPA 11 straipsnyje nurodytą patvirtintą pensijų sistemą. Papildomai jie prašė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal 1999 m. WRPA 12 straipsnį nurodytų atskirti šias teises nuo bankroto turto masės.

36 Dėl pagrindinėje byloje taikytino Jungtinės Karalystės teisinio reglamentavimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma pažymi, kad neginčijama, jog pagrindinėje byloje aptariamas pensijų kaupimo planas nebuvo įregistruotas Jungtinės Karalystės mokesčių institucijose pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį, todėl šis pensijų kaupimo planas nelaikytinas 1999 m. WRPA 11 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta patvirtinta pensijų sistema, pagal kurią įgytos teisės yra atskiriamos nuo bankroto turto masės pagal šio 11 straipsnio 1 dalį.

37 Be to, tas teismas nurodo, kad 1999 m. WRPA 11–16 straipsnių tikslas – užtikrinti teises į pensiją bei su jomis susijusią mokesčių lengvatą tam, kad ateityje į pensiją išėjusiems privatiems asmenims būtų suteikta finansinė parama, o ne siekiant apsaugoti kreditorių finansinius interesus privačių asmenų bankroto iki išėjimo į pensiją atveju, ir kad – išskyrus vadinamųjų „pernelyg didelių“ įmokų atvejus – šios teisės atskiriamos nuo bankroto turto masės.

38 1999 m. WRPA 11 straipsnis bendrai taikomas tik mokesčių tikslais patvirtintiems planams, nes vienas iš tokių planų požymių yra tai, kad pagal šiuos planus mokamos išmokos yra ribotos.

39 Vis dėlto išmokos, kurios gali būti mokamos pagal tokius nepatvirtintus planus, kaip nurodytieji 1999 m. WRPA 12 straipsnyje, nėra ribojamos, o tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, galėtų paaiškinti priežastį, dėl kurios jos nėra visiškai atskirtos nuo bankroto turto masės, o atskirta tik tam tikra pagrįstus bankrutuojančio asmens ir jo šeimos poreikius atitinkanti jų dalis, kuriai pritaria bankroto administratoriai arba šiuo klausimu jurisdikciją turintis teismas.

40 Pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį tokio užsienio pensijų kaupimo plano, kaip pagrindinėje byloje aptariamo pensijų kaupimo plano, užregistravimas, lemiantis pagal šį planą įgytų teisių atskyrimą nuo bankroto turto masės pagal WRPA 1999 11 straipsnio 1 dalį, iš esmės yra įmanomas. Dėl to galėtų atsirasti mokesčių lengvatų, kaip atleidimas nuo mokesčių, taikomas pagal planą mokamoms įmokoms, iš to gaunamoms pajamoms bei kapitalo prieaugiui, bet atsirastų ir trūkumų, kaip, be kita ko, mokėjimų, kuriuos pagal planą būtų galima atlikti be mokestinio įsiskolinimo, apribojimas.

41 Taigi toks užregistravimas laikytinas ne paprastu formalumu, bet didelių pasekmių sukeliančiu veiksmu.

42 Be to, yra didesnė tikimybė, kad teises į pensiją pagal sistemas, kurios nėra įregistruotos pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį, įgis būtent Europos Sąjungos valstybių narių, o ne Jungtinės Karalystės piliečiai.

43 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tokio pensijų kaupimo plano, kaip aptariamas pagrindinėje byloje, sudaryto taip, kad būtų tenkinami Airijos mokesčių teisės aktuose nustatyti patvirtinimo reikalavimai, administratoriai nebūtinai gali norėti, kad šis planas atitiktų ir Jungtinės Karalystės mokesčių teisės aktuose nustatytus patvirtinimo reikalavimus.

44 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad kai pensijų kaupimo planas – įskaitant profesinį pensijų kaupimo planą, kurį kontroliuoja valstybėje ar teritorijoje, kurioje jis buvo sudarytas, įsteigta įstaiga – atitinka šio sprendimo 14 punkte nurodytame 2006 m. nutarime nustatytas sąlygas, jis gali būti laikomas „užsienio pensijų kaupimo planu“, kaip tai suprantama pagal 2004 m. Finansų įstatymo 150 straipsnio 7 dalį.

45 Vis dėlto, kadangi atitinkamo pensijų kaupimo plano administratoriai nesiėmė būtinų veiksmų, kad šis planas tenkintų 2004 m. Finansų įstatymo 33 priedo 5. 1 punkte nurodytas sąlygas, susijusias, be kita ko, su pranešimu apie planą Jungtinės Karalystės mokesčių institucijoms, su joms pateiktinais įrodymais, jog tai yra pensijų kaupimo planas, ir su įsipareigojimu laikytis tam tikrų šių institucijų informavimo reikalavimų, šis planas negali būti pripažintas „reikalavimus atitinkančiu pensijų kaupimo planu“, kaip tai suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį, todėl pagal 1999 m. WRPA 11 straipsnio 1 dalį pagal šį planą įgytos teisės neturėtų būti atskirtos nuo bankroto turto masės.

46 Nors šios sąlygos nėra sunkiai įvykdomos ir praktiškai nereiškia, kad turi būti laikomasi ypač griežtų reikalavimų, pensijų kaupimo plano administratoriai paprastai nėra labai suinteresuoti imtis būtinų veiksmų, kad toks planas galėtų tapti „reikalavimus atitinkančiu pensijų kaupimo planu“, kaip tai suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį.

47 Kitaip būtų tik tada (vis dėlto taip nėra pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju), jei būtų numatyta, kad įmokos pagal planą turi būti mokamos Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių naudos gavėjų arba jų vardu.

48 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nors pagrindinėje byloje aptariamas pensijų kaupimo planas gali būti pripažintas „nepatvirtintu pensijų kaupimo planu“, kaip tai suprantama pagal 1999 m. WRPA 12 straipsnį, nuostatos, reglamentuojančios pagal tokį planą įgytų teisių atskyrimą nuo bankroto turto masės, yra mažiau palankios bankrutuojančiam asmeniui, nes jose numatyta apsaugos sistema mažiau apsaugo bankrutuojančio asmens teises į pensiją, palyginti su ta, kuri numatyta 1999 m. WRPA 11 straipsnyje ir taikoma patvirtintiems pensijų kaupimo planams.

49 Toliau, kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos analize atsižvelgiant į Sąjungos teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagrindinis klausimas šioje byloje yra susijęs su tuo, ar nacionalinės teisės nuostatos, reglamentuojančios teisių į pensiją atskyrimą nuo bankroto turto masės, gali turėti kokios nors įtakos įsisteigimo teisei, ar vis dėlto jos yra kitaip susijusios su SESV 49 straipsniu.

50 Tas teismas pažymi, kad M ir kt. šiuo klausimu tvirtino, jog nereikia nei įrodyti, kad minėtos nacionalinės teisės nuostatos gali turėti atgrasomąjį poveikį įsisteigimo laisvei, nei palyginti darbuotojo migranto padėties priimančiojoje valstybėje narėje ir kilmės valstybėje narėje.

51 Veikiau reikėtų palyginti darbuotojo migranto padėtį priimančiojoje valstybėje narėje su tos pačios valstybės narės piliečių padėtimi. Bankrutuojančio asmens, pasinaudojusio teise laisvai judėti, teisių į pensiją atskyrimas nuo bankroto turto masės yra „socialinė lengvata“, užtikrinama pagal SESV 49 straipsnį, siejamą su Direktyvos 2004/38 24 straipsniu.

52 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme bankroto administratoriai tvirtina, kad nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, būtent 1999 m. WRPA 11 straipsnio nuostatos, pačios savaime negali būti laikomos M įsisteigimo teisės kliūtimi. Iš tikrųjų panašu, kad dėl jų M nebuvo atgrasytas pasinaudoti šia teise. Be to, nebuvo įrodyta, kad šios nuostatos apskritai yra mažiau palankios nei atitinkamos Airijos teisės nuostatos. Kalbant apie Direktyvos 2004/38 24 straipsnį, pažymėtina, kad siekiant taikyti SESV 21 straipsnį reikia atsižvelgti į nacionalinės teisės aktų dėl bankroto skirtumus, nes jie nebuvo suderinti Sąjungos teisės lygmeniu.

53 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo padaręs preliminarią išvadą, kad bankroto pasekmės teisėms į pensiją, kurias asmuo sukaupė savo kilmės valstybėje narėje, o vėliau kaip savarankiškai dirbantis asmuo pasinaudojo įsisteigimo teise kitoje valstybėje narėje, kur vėliau buvo paskelbtas jo bankrotas, yra pakankamai glaudžiai susijusios su minėtos teisės įgyvendinimu, todėl patenka į SESV 49 straipsnio taikymo sritį.

54 Nacionalinis teismas mano, kad Jungtinės Karalystės teisės nuostatos, reglamentuojančios teisių į pensiją atskyrimą nuo bankroto turto masės, pagal kurias 1999 m. WRPA 11 straipsnyje numatyta visiška apsauga gali pasinaudoti tik tie asmenys, kurie įgijo teises pagal patvirtintas pensijų sistemas, nors jose nėra daroma aiškios nuorodos į pilietybę, gali turėti įtakos gerokai didesnei įsisteigimo teisę Jungtinėje Karalystėje įgyvendinančių valstybių narių piliečių, palyginti su Jungtinės Karalystės piliečiais, daliai, vadinasi, jose įtvirtinama diskriminacija pasinaudoti socialine lengvata, kuri draudžiama pagal SESV 49 straipsnį ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnį.

55 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tokia diskriminacija, jeigu ją Teisingumo Teismas nustatytų atsakydamas į jo klausimus, gali būti panaikinta remiantis Sąjungos teisę atitinkančiu 1999 m. WRPA 11 straipsnio išaiškinimu, pagal kurį šios nuostatos taikymo sritis turi būti išplėsta įtraukiant kitos valstybės narės mokesčių institucijų patvirtintą ar įregistruotą pensijų kaupimo planą, taigi toks aiškinimas atitiktų ir atitinkamomis nuostatomis siekiamą tikslą, t. y. užtikrinti, kad paskelbus bankrotą teisės į pensiją būtų visiškai apsaugotos tik tuo atveju, jeigu jos buvo įgytos pagal kompetentingų mokesčių institucijų patvirtintus, užregistruotus arba pripažintus planus toje valstybėje narėje, kurioje jie buvo sudaryti.

56 Šiomis aplinkybėmis *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, (business and property courts, insolvency and companies list)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas) Kanclerio skyrius (komercijos ir nuosavybės teisių teismai, bankrotas ir įmonių registras), Jungtinė Karalystė) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Kai valstybės narės pilietis pasinaudojo teisėmis pagal SESV 21 ir 49 straipsnius ir [Direktyvą 2004/38], persikeldamas gyventi į Jungtinę Karalystę arba joje įsisteigdamas, ar su šiomis nuostatomis suderinamas 1999 m. WRPA 11 straipsnis, pagal kurį pagal pensijų sistemą [įgytos] teisės į pensiją, įskaitant kitoje valstybėje narėje pripažintas ir mokesčių tikslais patvirtintas teises į pensiją, atskiriamos bankroto turto masės tik tada, kai bankrutuojant pensijų kaupimo planas jau buvo užregistruotas pagal [2004 m. Finansų įstatymo] 153 straipsnį arba nurodytas [Nutarimo 2/2002] 2 straipsnyje, taigi mokesčių tikslais patvirtintas Jungtinėje Karalystėje?

2. Ar atsakant į [šį] klausimą yra svarbu arba būtina:
   a) nustatyti, ar asmuo persikėlė į Jungtinę Karalystę pirmiausia tam, kad čia paskelbtų bankrotą?
   b) atsižvelgti į: i) apsaugą, kuri bankrutavusiam asmeniui gali būti suteikta pagal nepatvirtintus pensijų kaupimo planus remiantis 1999 m. WRPA 12 straipsniu; ir ii) bankroto administratoriaus galimybę susigrąžinti sumas pagal patvirtintas pensijų sistemas?
   c) atsižvelgti į reikalavimus, kurie yra taikomi Jungtinėje Karalystėje užregistruotiems ir mokesčių tikslais patvirtintiems pensijų kaupimo planams?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

57 Iš pradžių reikia pažymėti, kad, pirma, kaip pažymi ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Teisingumo Teismas toliau turi jurisdikciją pagal Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos sudarymo (OL L 29, 2020, p. 7; toliau – Susitarimas dėl išstojimo) 86 straipsnio 2 dalį priimti prejudicinį sprendimą dėl šio prašymo, nes jis buvo pateiktas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

58 Be to, kadangi neginčijama, kad Airijos pilietybę turintis M yra Sąjungos pilietis, kuris pagal Sąjungos teisę pasinaudojo teise gyventi Jungtinėje Karalystėje iki minėto pereinamojo laikotarpio pabaigos, o pasibaigus šiam laikotarpiui ten tebegyvena, pagal Susitarimo dėl išstojimo 10 straipsnio 1 dalies a punktą jis gali naudotis šiuo susitarimu suteikiama apsauga.

59 Taigi pagal Susitarimo dėl išstojimo 25 straipsnio 1 dalį M, kaip savarankiškai dirbantis asmuo, „priimančiojoje valstybėje“, t. y. Jungtinėje Karalystėje, laikantis SESV 51 ir 52 straipsniuose nustatytų apribojimų, kurie pagrindinėje byloje neturi reikšmės, turi, be kita ko, pagal SESV 49 straipsnį užtikrinamas teises, įskaitant „teisę imtis savarankiškai dirbančio asmens veiklos ir ja verstis“.

60 Antra, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo atsakyti į jo klausimus atsižvelgiant į SESV 21 ir 49 straipsnius ir į Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalį, reikia nustatyti, kurios iš šių nuostatų taikytinos esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje.

61 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 21 straipsnio 1 dalies, kurioje bendrai įtvirtinta kiekvieno Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, konkreti išraiška yra SESV 45 straipsnis, susijęs su laisvu darbuotojų judėjimu, SESV 49 straipsnis, susijęs su įsisteigimo laisve, ir SESV 56 straipsnis, susijęs su laisve teikti paslaugas. Taigi, jeigu pagrindinei bylai taikomas SESV 45, 49 arba 56 straipsnis, Teisingumo Teismui nebūtina spręsti dėl SESV 21 straipsnio išaiškinimo (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Schwarz ir Gootjes-Schwarz*, C-76/05, EU:C:2007:492, 34 punktą ir 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-318/05, EU:C:2007:495, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

62 Be to, remiantis suformuota jurisprudencija, vienos valstybės narės piliečių įsisteigimo laisvė kitos valstybės narės teritorijoje apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ja verstis (2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Ritter-Coulais*, C-152/03, EU:C:2006:123, 19 punktas ir 2019 m. kovo 14 d. Sprendimo *Jacob ir Lennertz*, C-174/18, EU:C:2019:205, 21 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63 Valstybių narių piliečiai turi būtent tiesiogiai iš SESV išplaukiančią teisę išvykti iš kilmės valstybės narės, atvykti į kitos valstybės narės teritoriją ir joje apsigyventi, siekdami joje verstis ekonomine veikla (2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française ir gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 44 punktas).

64 Atsižvelgiant į šiuos principus reikia konstatuoti, kad SESV 49 straipsnis neabejotinai taikomas pagrindinei bylai.

65 Iš tiesų neginčijama, kad prieš bankroto Jungtinėje Karalystėje paskelbimą M išvyko iš Airijos (kur vykdė savarankišką ekonominę veiklą daugiausia ar net išimtinai Airijos rinkoje) tam, kad nuolat įsikurtų Jungtinėje Karalystėje, siekdamas šios valstybės rinkoje vykdyti tą pačią veiklą.

66 Be to, pagrindinėje byloje aptariamos M pagal pensijų kaupimo planą įgytos teisės į pensiją susijusios su savarankiška veikla, kuri prieš įsikuriant priimančiojoje valstybėje narėje buvo vykdyta jo kilmės valstybėje narėje (pagal analogiją žr. 2019 m. kovo 14 d. Sprendimo *Jacob ir Lennertz*, C-174/18, EU:C:2019:205, 22 punktą).

67 Darytina išvada, kad SESV 49 straipsnis aiškiai taikomas tokioms faktinėms aplinkybėms, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, todėl, remiantis šio sprendimo 61 punkte nurodyta jurisprudencija, nebūtina, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimą dėl SESV 21 straipsnio išaiškinimo.

68 Tas pats pasakytina apie Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalį, kuri atspindi SESV 18 straipsnį, kuriame įtvirtintas bendrasis nediskriminavimo dėl pilietybės principas, taikomas visiems Sąjungos piliečiams, pagal šią direktyvą gyvenantiems priimančiosios valstybės narės teritorijoje.

69 Kadangi Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalis, kaip matyti iš jos formuluotės, taikoma tik „[t]aikant tokias specialiąsias nuostatas, kurios aiškiai numatytos Sutartyje ir antriniuose teisės aktuose“, ši nuostata netaikoma savarankiškai, jeigu atitinkamai situacijai taikoma SESV numatyta speciali nediskriminavimo taisyklė (šiuo klausimu žr. 2020 m. spalio 6 d. Sprendimo *Jobcenter Krefeld*, C-181/19, EU:C:2020:794, 78 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

70 Iš jurisprudencijos matyti, kad nediskriminavimo dėl pilietybės principas įgyvendinamas pagal specialią taisyklę, t. y. SESV 45 straipsnį laisvo darbuotojų judėjimo srityje, SESV 49 straipsnį įsisteigimo laisvės srityje ir SESV 56–62 straipsnius laisvės teikti paslaugas srityje (šiuo klausimu žr. 2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, C-51/08, EU:C:2011:336, 80 punktą ir 2019 m. birželio 18 d. Sprendimo *Austrija / Vokietija*, C-591/17, EU:C:2019:504, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

71 Kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija aiškiai susijusi su nediskriminavimo dėl pilietybės principu, kuris įsisteigimo laisvės srityje įgyvendinamas pagal SESV 49 straipsnyje įtvirtintą specialią taisyklę, nebūtina, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimą dėl Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

72 Vadinasi, prejudicinius klausimus reikia nagrinėti atsižvelgiant tik į SESV 49 straipsnį.

73 Taigi reikia konstatuoti, kad savo dviem klausimais, kuriuos būtina nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama valstybės narės teisės nuostata, pagal kurią iš principo visiškam ir automatiškam pagal pensijų kaupimo planą įgytų pensijų atskyrimui nuo bankroto turto masės keliamas reikalavimas, kad bankroto paskelbimo momentu atitinkamas planas būtų mokesčių tikslais patvirtintas šioje valstybėje, jeigu toks reikalavimas nustatytas tokiu atveju, kai prieš bankrutuodamas Sąjungos pilietis, kuris, pasinaudojęs teise laisvai judėti ir nuolat apsigyvenęs toje valstybėje tam, kad ten verstųsi savarankiška ekonomine veikla, teises į pensiją įgijo pagal jo kilmės valstybėje narėje sudarytą ir mokesčių tikslais patvirtintą pensijų kaupimo planą.

Dėl įsisteigimo laisvės apribojimo buvimo

74 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinė byla yra susijusi su Airijos piliečiu M, kurio bankroto byla pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnį buvo iškelta Jungtinėje Karalystėje, į kurią jis persikėlė gyventi bei perkėlė savo pagrindinių interesų vietą, nes prieš bankrutuodamas į ten perkėlė savo veiklą nekilnojamojo turto sektoriuje.

75 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, jog tai, kad pagal Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnyje numatytą taikytinos teisės taisyklę 1999 m. WRPA 11 straipsnis yra taikomas kaip *lex fori concursus* pripažinta taisyklė, visiškai nereiškia, kad šiai nuostatai neturėtų būti taikoma atitikties SESV garantuojamoms pagrindinėms laisvėms kontrolė.

76 Iš tiesų, nors materialinė bankroto teisė, kuri Sąjungos teisės lygmeniu nebuvo suderinta, iki šiol iš esmės priklauso valstybių narių kompetencijai, pastarosios vis dėlto privalo naudotis šia kompetencija laikydamosi Sąjungos teisės, įskaitant SESV garantuojamas pagrindines laisves.

77 Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Jungtinės Karalystės bankroto srities teisės normos, reglamentuojančios skolininko turto realizavimo procedūrą, iš esmės numato dviejų rūšių bankrutuojančio asmens teisių į pensiją apsaugą.

78 Pirmoji apsauga, kurią M ir kt. vadina „auksine apsauga“, numatyta 1999 m. WRPA 11 straipsnyje ir taikoma teisėms, įgytoms pagal „patvirtintas pensijų sistemas“, prie kurių priskiriami pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį užregistruoti pensijų kaupimo planai ir „reikalavimus atitinkantys užsienio pensijų kaupimo planai“, kaip tai suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį, yra ir visapusiška (nes iš principo visos teisės į pensiją atskiriamos nuo bankroto turto masės), ir automatinė (nes bankrutuojantis asmuo turi teisę į tokį atskyrimą), jei tenkinami mokesčių teisės aktuose nustatyti atitinkamam planui keliami reikalavimai, net jei 1999 m. WRPA 11 straipsnyje numatytos apsaugos atveju, pirma, bankroto administratoriai į bankroto turto masę gali įtraukti „pernelyg didelėmis“ laikomas įmokas ir, antra, mokėjimai, kuriuos plano administratorius gali atlikti nepatirdamas mokestinio įsiskolinimo, yra riboti.

79 Antroji apsauga, kurią M. ir kt. vadina „bronzine apsauga“, numatyta 1999 m. WRPA 12 straipsnyje ir taikoma pagal „nepatvirtintas pensijų sistemas“ įgytoms teisėms, yra dalinė (nes teisės į pensiją nuo bankroto turto masės atskiriamos tik tokia dalimi, kuri būtina būsimiems bankrutuojančio asmens ir jo šeimos poreikiams patenkinti) ir diskrecinė (nes galimybę pasinaudoti šiuo atskyrimu, bankrutuojančio asmens prašymu, gali suteikti arba bankroto administratorius, arba šiuo klausimu jurisdikciją turintis teismas, priimdamas nutartį dėl atskyrimo).

80 Dėl klausimo, ar, esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, 1999 m. WRPA 11 straipsniu, kuriuo remiantis netaikomas šioje nuostatoje numatytas teisių į pensiją atskyrimas nuo bankroto turto masės, yra apribojama SESV 49 straipsnyje įtvirtinta įsisteigimo laisvė, reikia pažymėti, kad pastaruoju straipsniu valstybės narės piliečiams, kurie įsisteigia kitoje valstybėje narėje, siekdami vykdyti savarankiškai dirbančių asmenų veiklą, užtikrinamas naudojimasis tomis pačiomis kaip ir nacionalinių subjektų teisėmis ir draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės, kuri trukdytų imtis tokios veiklos ar ją vykdyti. Taigi draudžiamas bet koks kitų valstybių narių piliečių, kaip savarankiškai dirbančių asmenų, veiklos apribojimas, kylantis iš skirtingo kitų valstybių narių piliečių, palyginti su nacionaliniais subjektais, vertinimo ir numatytas valstybės narės įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatoje arba atsiradęs dėl tokios nuostatos ar administracinės praktikos taikymo (šiuo klausimu žr. 1999 m. birželio 8 d. Sprendimo *Meeusen*, C-337/97, EU:C:1999:284, 27 punktą).

81 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją pagal vienodo požiūrio taisyklę, įtvirtintą tiek SESV 45 straipsnyje, tiek Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnyje, draudžiama ne tik atvira diskriminacija dėl pilietybės, bet ir visos paslėptos diskriminacijos formos, kuriomis, pritaikius kitus atskyrimo kriterijus, faktiškai pasiekiamas toks pat rezultatas (2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Krah*, C-703/17, EU:C:2019:850, 23 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

82 Šioje srityje Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, nors nacionalinės teisės norma taikoma visiems darbuotojams, nepriklausomai nuo jų pilietybės, ji laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, jeigu dėl savo pobūdžio gali labiau paveikti kitos valstybės narės pilietybę turinčius darbuotojus nei nacionalinius darbuotojus, ir dėl to ypač pirmieji gali patekti į nepalankią padėtį, nebent ji yra objektyviai pateisinama ir proporcinga siekiamam tikslui (2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Krah*, C-703/17, EU:C:2019:850, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

83 Tam, kad priemonė galėtų būti laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, nebūtina, kad ja būtų sudarytos palankesnės sąlygos visiems tos valstybės piliečiams arba būtų sudarytos nepalankesnės sąlygos tik kitų valstybių piliečiams, nepaveikiant savo piliečių (2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken*, C-514/12, EU:C:2013:799, 27 punktas).

84 Šiuo klausimu taip pat nebūtina įrodyti, kad atitinkama nacionalinė nuostata praktiškai daro poveikį iš esmės didesnei darbuotojų migrantų daliai. Pakanka konstatuoti, kad ši nuostata gali turėti tokį poveikį (2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Larcher*, C-523/13, EU:C:2014:2458, 33 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *PF ir kt.*, C-830/18, EU:C:2020:275, 31 ir 32 punktus).

85 Nors šio sprendimo 80–84 punktuose primintoje jurisprudencijoje įtvirtinti principai, kuriais grindžiami M pateikti argumentai ir kuriuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atlikęs preliminarų pagrindinės bylos vertinimą, iš esmės laiko reikšmingais, iš tikrųjų buvo suformuluoti po to, kai, be kita ko, buvo priimtas 1996 m. gegužės 23 d. Sprendimas *O'Flynn* (C-237/94, EU:C:1996:206, 21 punktas), būtent vienodo požiūrio taisyklės, įtvirtintos tiek SESV 45 straipsnyje, tiek Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnyje, atveju jie taikomi ne tik darbuotojams migrantams, bet *mutatis mutandis* pagal SESV 49 straipsnį ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kaip M (šiuo klausimu žr. 2019 m. kovo 14 d. Sprendimo *Jacob ir Lennertz*, C-174/18, EU:C:2019:205, 23 punktą).

86 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją visomis Sutarties nuostatomis laisvo asmenų judėjimo srityje siekiama valstybių narių piliečiams palengvinti bet kokios profesinės veiklos vykdymą Sąjungos teritorijoje ir draudžiamos priemonės, galinčios sudaryti nepalankesnes sąlygas šiems piliečiams, kai jie ketina vykdyti ekonominę veiklą kitos valstybės narės teritorijoje (2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Ritter-Coulais*, C-152/03, EU:C:2006:123, 33 punktas ir 2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française ir gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

87 Atsižvelgiant į šio sprendimo 80–84 punktuose primintoje jurisprudencijoje įtvirtintus principus, reikia konstatuoti, kad, kaip iš esmės teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nors 1999 m. WRPA vienodai taikomas tiek darbuotojams migrantams, tiek vietiniams darbuotojams, jo 11 straipsnio netaikymas dėl paties šios nuostatos pobūdžio ir, be kita ko, dėl to, kad pagal ją neleidžiama prašyti užsienio pensijų kaupimo plano patvirtinimo paskelbus bankrotą (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), praktiškai gali turėti įtakos didesnei darbuotojų migrantų nei vietinių darbuotojų daliai, dėl to pirmieji gali patekti į ypač nepalankią padėtį; atsižvelgiant į tai, ši nacionalinė nuostata turi būti laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, nebent ji būtų objektyviai pateisinama ir proporcinga siekiamam tikslui.

88 Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vietiniams savarankiškai dirbantiems asmenims paprastai taikoma 1999 m. WRPA 11 straipsnyje numatyta apsauga, kiek tai susiję su jų teisėmis į pensiją, įgytomis pagal Jungtinėje Karalystėje sudarytus ir sukauptus pensijų kaupimo planus, nes dažniausiai dėl pagal Jungtinės Karalystės mokesčių teisę suteikiamų mokesčių lengvatų tokie planai užregistruojami pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį, taigi patvirtinami Jungtinėje Karalystėje mokesčių tikslais.

89 Vis dėlto savarankiškai dirbantys asmenys migrantai dažniausiai yra įgiję teises į pensiją pagal pensijų kaupimo planus, kurie buvo sudaryti ir mokesčių tikslais patvirtinti jų kilmės valstybėje narėje ar kitoje valstybėje narėje, kur jie buvo ekonomiškai aktyvūs, ir kurie paprastai nėra

mokesčių tikslais patvirtinti Jungtinėje Karalystėje, todėl, atsižvelgiant į tai, kad paskelbus bankrotą negalima prašyti šių planų patvirtinimo (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), pagal šiuos planus įgytoms teisėms į pensiją dažniausiai taikoma 1999 m. WRPA 12 straipsnyje numatyta apsauga, skirta nepatvirtintoms pensijų sistemoms, kuri yra kur kas labiau ribota.

90 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, paprastai tokių užsienio pensijų kaupimo planų administratoriai nesiima būtinų veiksmų (net jeigu jie ir nėra sudėtingi) tam, kad šie planai, be kita ko, būtų patvirtinti Jungtinėje Karalystėje siekiant patenkinti individualius kai kurių jų naudos gavėjų poreikius, kai atitinkamas planas užregistruojamas pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį, arba tam, kad įvykdžius nustatytus reikalavimus tokie planai taptų „reikalavimus atitinkančiais pensijų kaupimo planais“, kaip tai suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį.

91 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal 2004 m. Finansų įstatymo 153 straipsnį iš principo įmanoma užregistruoti tokį užsienio pensijų kaupimo planą, kaip aptariamas pagrindinėje byloje, tačiau dėl to galėtų kilti rimtų pasekmių, nes taip būtų įtvirtinti tam tikri nepalankūs aspektai, susiję, pavyzdžiui, su tuo, kad būtų apriboti mokėjimai, kuriuos galima atlikti pagal planą be mokestinio įsiskolinimo.

92 Nacionalinis teismas taip pat pažymi, kad nors nustatyti reikalavimai, kuriuos įvykdžius tokie užsienio pensijų kaupimo planai praktiškai gali būti patvirtinti kaip „reikalavimus atitinkantys pensijų kaupimo planai“, kaip tai suprantama pagal ITEPA 308A straipsnį, nėra ypač griežti, vis dėlto šių planų administratoriai yra menkai suinteresuoti imtis būtinų veiksmų siekiant šių planai atitikties nustatytiems reikalavimams, nebent (pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju taip nėra) būtų numatyta, kad įmokos pagal planą turi būti mokamos Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių naudos gavėjų arba jų vardu.

93 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad 1999 m. WRPA 11 straipsnis, kiek pagal jį iš principo visiškam ir automatiniam teisių į pensiją atskyrimui nuo bankroto turto masės nustatomas reikalavimas gauti išankstinį atitinkamo pensijų kaupimo plano, pagal kurį buvo įgytos šios teisės, patvirtinimą mokesčių tikslais, net ir tada, kai, kaip ir pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, pensijų kaupimo planas jau buvo sudarytas ir patvirtintas atitinkamo Sąjungos piliečio kilmės valstybėje narėje prieš jam persikeliant nuolat gyventi į Jungtinę Karalystę, prieštarauja SESV 49 straipsnyje įtvirtintai vienodo požiūrio taisyklei, todėl tai laikytina pagal šią nuostatą draudžiamu įsisteigimo laisvės apribojimu, nebent toks apribojimas būtų pateisinamas pagal Sąjungos teisę.

94 Bankroto administratorių pateikti argumentai šios išvados nepaneigia.

95 Pirma, reikia atmesti argumentą, iš esmės susijusį su suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, būtent su 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Graf* (C-190/98, EU:C:2000:49) 24 ir 25 punktais, kad negalima teigti, jog pagrindinėje byloje aptariamu nacionaliniu teisiniu reglamentavimu savarankiškai dirbantis asmuo gali būti atgrasytas nuo pasinaudojimo įsisteigimo laisve, jeigu kyla pavojus, kad, vėliau paskelbus bankrotą priimančiojoje valstybėje narėje, jo teisėms į pensiją nebus suteikta tinkama apsauga, nes tuo momentu, kai asmuo naudojasi šia laisve, bankrotas laikytinas būsimu hipotetiniu įvykiu, kuris pagal šią jurisprudenciją atrodo kaip pernelyg neužtikrinta ir netiesioginė aplinkybė.

96 Bankroto atveju tinkama Sąjungos piliečio kilmės valstybėje narėje sukauptų teisių į pensiją apsauga yra veiksnys, į kurį šis pilietis gali atsižvelgti prieš priimdamas sprendimą persikelti į kitą valstybę narę, kad ten galėtų nuolat vykdyti profesinę veiklą, ypač jeigu šis pilietis jau įgijo teises į pensiją savo kilmės valstybėje narėje arba kitoje valstybėje narėje, kurioje vykdė ekonominę veiklą.

97 Vadinasi, ekonomiškai aktyvaus, bet ne pagal darbo sutartį dirbančio darbuotojo migranto bankrotas, nors tuo momentu, kai šis darbuotojas pasinaudoja laisvo judėjimo teise, paprastai yra laikomas būsimu hipotetiniu įvykiu, negali būti laikomas pernelyg neužtikrinta ir netiesiogine aplinkybe tam, kad būtų pripažinta, jog įsisteigimo laisvė aptariama nacionaline priemone nėra ribojama.

98 Antra, taip pat negalima pritarti argumentui, kad asmeniui, kuris savanoriškai persikelia gyventi į kitą valstybę narę, kad ten paskelbtų bankrotą, arba kuris žino, kad toje valstybėje jo tikriausiai laukia bankrotas, jokiu būdu negali būti leista remiantis SESV garantuojama pagrindine laisve ginčyti šioje valstybėje narėje kaip *lex fori concursus* taikomą bankroto procedūrą.

99 Net darant prielaidą, kad M persikėlė gyventi į Jungtinę Karalystę tam, kad ten paskelbtų bankrotą, siekdamas visų pirma pasinaudoti tam tikrais Jungtinės Karalystės bankroto teisės suteikiamais privalumais (pavyzdžiui, santykinai trumpu dvylikos mėnesių terminu, po kurio bankrutavęs asmuo iš esmės teisiškai atleidžiamas nuo bankroto skolų, nors šis terminas Airijoje, anot bankroto administratorių, yra dvylika metų), reikia konstatuoti, kad Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra nieko, kas leistų daryti išvadą, kad M „piktnaudžiavo teisėmis“ arba kaip nors „sukčiavo“, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (žr., be kita ko, 1999 m. kovo 9 d. Sprendimo *Centros*, C-212/97, EU:C:1999:126, 24 punktą).

100 Neginčijama, kad iki bankroto paskelbimo M iš tikrųjų perkėlė savo pagrindinių interesų vietą iš Airijos į Jungtinę Karalystę, be kita ko, prisiimdamas visas tokio pasirinkimo pasekmes, įskaitant apmokestinimą pagal tos valstybės mokesčių teisės aktus, o tai, be kita ko, lėmė tai, kad Jungtinės Karalystės teismai turėjo jurisdikciją jam iškelti bankroto bylą pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnį; vadinasi, jo negalima kaltinti tuo, kad jis pasinaudojo „forum shopping“.

101 Trečia, anot bankroto administratorių, M, remdamasis pagrindine laisve, negali pasinaudoti „cherry picking“, leidžiančiu jam „pagal pasirinkimą“ susikurti bankroto procedūrą, išsirenkant palankiausius Jungtinės Karalystės teisėje numatytos bankroto procedūros aspektus ir atmetant tuos, kurie jam yra ne tokie palankūs, nes toks požiūris pakenktų Reglamento Nr. 1346/2000 veiksmingumui.

102 Šiuo klausimu, be to, kas jau buvo paminėta šio sprendimo 75 ir 76 punktuose, svarbu pažymėti, kad nors 1999 m. WRPA 11 straipsnis yra platesnio Jungtinės Karalystės bankroto procedūros taisyklių, iš kurių vienos labiau nei kitos yra palankios bankrutuojančiam asmeniui, rinkinio dalis, ši nuostata, atsižvelgiant į tai, kad joje numatyta pagal patvirtintus pensijų planus įgytų teisių į pensiją apsaugos sistema yra gerokai palankesnė bankrutuojančiam asmeniui, palyginti su 1999 m. WRPA 12 straipsnyje numatyta sistema, kuri taikoma pagal nepatvirtintus pensijų planus įgytoms teisėms į pensiją, privalo atitikti pagrindines laisves.

103 Galiausiai, ketvirta, taip pat reikia atmesti argumentus, kad 1999 m. WRPA 11 straipsnis nepatenka į SESV 49 straipsnio taikymo sritį, nes šis 11 straipsnis taikomas tik tada, kai įgyvendinama įsisteigimo laisvė, t. y. darbuotojo migranto bankroto laikotarpiu. Be to, apribojimo

egzistavimo galimybe negalima abejoti vien dėl to, kad minėtas 11 straipsnis tikriausiai faktiškai neturėjo atgrasomojo poveikio M, nes šis, nepaisydamas to straipsnio, persikėlė gyventi į Jungtinę Karalystę.

104 Šiuo klausimu reikia pažymėti: tai, kad po bankroto paskelbimo darbuotojas migrantas negali prašyti, kad būtų taikomas iš principo visiškas ir automatiškas jo teisių į pensiją, įgytų pagal jo kilmės valstybėje narėje ar kitoje valstybėje narėje, kurioje jis buvo ekonomiškai aktyvus, patvirtintą pensijų kaupimo planą, atskyrimas nuo bankroto turto masės, kaip tai numatyta 1999 m. WRPA 11 straipsnyje, *prima facie* gali atgrasyti tokį darbuotoją migrantą pasinaudoti įsisteigimo laisve persikeliant nuolat gyventi į Jungtinę Karalystę; vis dėlto neturi būti nagrinėjamas klausimas, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju dėl tokio teisinio reglamentavimo M buvo faktiškai atgrasytas persikelti gyventi į Jungtinę Karalystę.

105 Be to, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sutarties straipsniai laisvo prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimo srityje yra pagrindinės Sąjungos nuostatos, ir draudžiama net mažiausia šios laisvės kliūtis (2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken*, C-514/12, EU:C:2013:799, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

Dėl įsisteigimo laisvės apribojimo pateisinimo buvimo

106 Kaip nurodyta šio sprendimo 93 punkte, 1999 m. WRPA 11 straipsnis, kiek pagal jį iš principo visiškam ir automatiniam teisių į pensiją atskyrimui nuo bankroto turto masės taikomas reikalavimas gauti išankstinį atitinkamo pensijų kaupimo plano, pagal kurį buvo įgytos šios teisės, patvirtinimą mokesčių tikslais (įskaitant tada, kai, kaip ir pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, pensijų kaupimo planas jau buvo sudarytas ir patvirtintas atitinkamo Sąjungos piliečio kilmės valstybėje narėje), prieštarauja SESV 49 straipsnyje įtvirtintai vienodo požiūrio taisyklei, todėl yra laikomas pagal šią nuostatą draudžiamu įsisteigimo laisvės apribojimu, nebent toks apribojimas būtų pateisinamas pagal Sąjungos teisę, todėl tai turi būti išnagrinėta.

107 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją SESV garantuojamos pagrindinės laisvės apribojimas gali būti leidžiamas tik su sąlyga, kad atitinkama nacionalinė priemonė atitinka privalomąjį bendrojo intereso pagrindą, yra tinkama ja siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas reikalinga jam pasiekti (2021 m. vasario 3 d. Sprendimo *Fussl Modestraße Mayr*, C-555/19, EU:C:2021:89, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

108 Be to, kadangi 1999 m. WRPA 11 straipsnis laikytinas įsisteigimo laisvės apribojimu dėl jo netiesioginio diskriminacinio pobūdžio dėl pilietybės, toks apribojimas leidžiamas, tik jeigu jis yra objektyviai pateisinamas ir proporcingas siekiamam tikslui (2019 m. spalio 10 d. Sprendimo *Krah*, C-703/17, EU:C:2019:850, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

109 Vis dėlto, kadangi nagrinėjimas siekiant nustatyti, ar aptariamas apribojimas yra objektyviai pateisinimas, iš esmės atitinka tą, kuris galimai pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, darytina išvada, kad šie du nagrinėjimai turi būti atliekami tokia pačia tvarka (šiuo klausimu žr. 2021 m. vasario 3 d. Sprendimo *Fussl Modestraße Mayr*, C-555/19, EU:C:2021:89, 105 punktą).

Dėl privalomojo bendrojo intereso pagrindo, galinčio pateisinti įsisteigimo laisvės apribojimą, buvimo

110 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad Jungtinės Karalystės vyriausybė šioje byloje nepateikė rašytinių pastabų ir kad iš bankroto tarnybos gairių matyti, jog, kaip teigia ši viešoji Jungtinės Karalystės įstaiga, yra nustatyta pareiga vienodai vertinti valstybėse narėse pripažintus ar patvirtintus pensijų kaupimo planus, todėl pagal šiuos planus įgytoms teisėms turi būti taikoma atskyrimo nuo bankroto turto masės galimybė, numatyta 1999 m. WRPA 11 straipsnyje, o tai leidžia manyti, kad, kaip tvirtina M, pagal minėtos įstaigos vertinimą aptariamas skirtingas požiūris negali būti pateisintas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.

111 Be to, nors savo sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nacionalinis teismas konkrečiai neanalizuoja galimo aptariamo ribojimo pateisinimo atsižvelgdamas į privalomąjį bendrojo intereso pagrindą, jis, kiek tai susiję su 1999 m. WRPA 11 straipsnio tikslu, pažymi, kad teisės į pensiją bei su jomis susijusi mokesčių lengvata užtikrinamos tam, kad ateityje į pensiją išėjusiems privatiems asmenims būtų suteikta finansinė parama, o ne siekiant apsaugoti kreditorių finansinius interesus privačių asmenų bankroto prieš išeinant į pensiją atveju, ir kad, išskyrus vadinamųjų „pernelyg didelių“ įmokų atvejus, šios teisės atskiriamos nuo bankroto turto masės.

112 Atsižvelgdama į šį tikslą Europos Komisija iš esmės teigia, kad kaip į privalomąjį bendrojo intereso pagrindą gali būti atsižvelgta į socialinės politikos tikslą, susijusį su bankrutuojančiam asmeniui suteikiama garantija, kad jam bus užtikrintos tam tikros teisės į pensiją, leidžiančios gauti tinkamas pajamas ir taip išvengti to, kad jis taptų našta valstybei.

113 Nors toks privalomasis bendrojo intereso pagrindas gali būti pripažintas pagrįstu (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), atrodo, kad jis, atsižvelgiant į konkretų 1999 m. WRPA 11 straipsnio tikslą, turi būti paaiškintas taip, kad juo siekiama užtikrinti teisingą pusiausvyrą tarp tinkamos bankrutuojančio asmens interesų apsaugos ir bankrutuojančio asmens kreditorių finansinių interesų apsaugos, atsižvelgiant į tai, kad pastarieji siekia iš bankroto turto masės susigrąžinti bent jau dalį savo skolos.

Dėl įsisteigimo laisvės apribojimo proporcingumo

114 Nors 1999 m. WRPA 11 straipsniu siekiamas tikslas išlaikyti pusiausvyrą tarp neabejotinai priešingų bankrutuojančio asmens ir jo kreditorių interesų, kiek tai susiję su bankrutuojančio asmens teisėmis į pensiją, gali būti laikomas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, dar reikia (kaip jau buvo priminta šio sprendimo 107 punkte) – siekiant, kad šioje nacionalinės teisės nuostatoje įtvirtintas įsisteigimo laisvės apribojimas galėtų būti pateisinamas, – kad jis būtų tinkamas jo siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršytų to, kas būtina tam tikslui pasiekti.

115 Visų pirma kyla klausimas, ar 1999 m. WRPA 11 straipsnyje įtvirtintas įsisteigimo laisvės apribojimas yra tinkamas jo siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti, nes pagal šią nuostatą apribojama galimybė pasinaudoti iš principo visišku ir automatiniu atskyrimu nuo bankroto turto masės, numatytu tik Jungtinėje Karalystėje mokesčių tikslais patvirtintų teisių į pensiją atveju, o ne tada, kai, be kita ko, teisės į pensiją įgyjamos pagal pensijų sistemas, kurios buvo mokesčių tikslais patvirtintos ne Jungtinėje Karalystėje, bet kitoje Sąjungos valstybėje narėje (pavyzdžiui, aptariamas teises į pensiją įgijusio darbuotojo migranto kilmės valstybėje narėje), ir pagal 1999 m. WRPA 12 straipsnį šių teisių atskyrimas nuo bankroto turto masės yra dalinis ir diskrecinis.

116 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti (kiek tai susiję su pensijų sistemomis, kurios jau buvo mokesčių tikslais patvirtintos Sąjungos valstybėje narėje, bet ne Jungtinėje Karalystėje), ar reikalavimas, kad prieš bankrotą Jungtinės Karalystės mokesčių institucijos išduotų papildomą išankstinį tokių pensijų sistemų patvirtinimą, nustatytas kaip būtina sąlyga, kad atitinkamoms teisėms į pensiją galėtų būti taikomas 1999 m. WRPA 11 straipsnyje numatytas atskyrimas, yra proporcingas šia nuostata siekiamam tikslui.

117 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti: jei tokiu reikalavimu būtų siekiama apriboti teisių, įgytų pagal reguliuojamas ir prižiūrimas pensijų sistemas, atskyrimą nuo bankroto turto masės, toks reikalavimas galėtų viršyti tai, kas būtina, nes dėl jo teisėms į pensiją, įgytoms pagal kitoje valstybėje narėje, o ne Jungtinėje Karalystėje mokesčių tikslais patvirtintus pensijų kaupimo planus, nebūtų taikomas atskyrimas, nepaisant to, kad tokie planai yra taip pat reguliuojami ir prižiūrimi, nors galbūt ir skirtingai.

118 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti, ar yra ryšys tarp mokesčių teisės taisyklių, susijusių su pensijų kaupimo planų reguliavimu ir priežiūra, ir aptariamos nacionalinės nuostatos tikslo, kuriuo, atrodo, siekiama užtikrinti, kad per bankroto procedūrą būtų garantuota tinkama pusiausvyra tarp bankrutuojančio asmens interesų (kad jo teisės į pensiją būtų atskirtos nuo bankroto turto masės) ir kreditorių interesų (kad kuo daugiau šių teisių būtų įtraukta į bankroto turto masę).

119 Atrodo, kad reikalavimas mokesčių tikslais patvirtinti pensijų kaupimo planą, nustatytas kaip sąlyga tam, kad būtų galima pasinaudoti tam tikromis mokesčių lengvatomis, susijusiomis su pagal tokį planą mokamomis įmokomis ir išmokomis, nėra siejamas su tuo pačiu reikalavimu, kuris ne mokesčių tikslais nustatytas kaip sąlyga, kad būtų galima pasinaudoti 1999 m. WRPA 11 straipsnyje numatytu iš principo visišku ir automatišku atskyrimu nuo bankroto turto masės, ypač jei (kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju) bankrutuojantis asmuo nereikalauja jokios mokesčių lengvatos.

120 Kitaip tariant, jei mokesčių srityje reikalavimas patvirtinti pensijų sistemą gali būti pateisinamas siekiu apriboti ir kontroliuoti su ja susijusias mokesčių lengvatas, toks paaiškinimas negalimas tuo atveju, kai toks reikalavimas nustatomas konkrečiomis bankroto bylos aplinkybėmis, visų pirma atsižvelgiant į taisykles, nustatančias skolininko turtą, kuris turi būti realizuotas.

121 Be to, jei (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) šiuo patvirtinimo mokesčių tikslais reikalavimu būtų siekiama užtikrinti tam tikrą pensijų sistemos, pagal kurią bankrutavęs asmuo įgijo atitinkamas teises, paviešinimą tam, kad būtų išvengta neteisėtos šių teisių apsaugos nuo bankrutuojančio asmens kreditorių reikalavimų, ši nuostata viršytų tai, kas būtina, jei būtų patvirtinta, kad, kaip teigia Komisija, pagal Jungtinės Karalystės bankroto teisę pradėjus bankroto procedūrą bankrutuojantis asmuo privalo bankroto administratoriams pranešti apie visą savo turimą turtą, įskaitant teises į pensiją, kurias jis galėtų įgyti pagal užsienio pensijų sistemą.

122 Be to, kaip teigia bankroto administratoriai, jei nustatytu įpareigojimu prieš paskelbiant bankrotą Jungtinėje Karalystėje gauti užsienio pensijų kaupimo plano, kuris jau buvo patvirtintas valstybėje narėje, patvirtinimą būtų siekiama leisti Didžiosios Britanijos mokesčių institucijoms patikrinti, ar aptariama pensijų sistema tikrai yra užsienio pensijų kaupimo planas, kuris iš tikrųjų buvo patvirtintas, tokiu įpareigojimu galėtų būti viršijama tai, kas būtina. Jei, kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, valstybės narės, kurioje buvo sudarytas pensijų kaupimo planas, mokesčių institucijos raštu ir vienareikšmiškai patvirtintų, kad šis planas buvo patvirtintas pagal

tos valstybės narės mokesčių teisės aktus, įpareigojimas atlikti patikrinimą siekiant užtikrinti, kad šis patvirtinimas iš tikrųjų įvyko, būtų nereikalingas ir atrodytų neproporcingas dar ir todėl, kad valstybių narių mokesčių institucijos privalo laikytis tarpusavio pasitikėjimo pareigos.

123 Galiausiai 1999 m. WRPA 11 straipsnyje įtvirtintas apribojimas taip pat atrodo neproporcingas, jeigu (tai taip pat turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) patvirtinimo mokesčių tikslais reikalavimas turi būti įvykdytas ne vėliau kaip bankroto paskelbimo momentu, taip užkertant kelią bankrutuojančiam asmeniui prašyti, kad po šios datos atitinkamas užsienio pensijų kaupimo planas būtų patvirtintas tam, kad būtų galima pasinaudoti šioje nuostatoje numatytu pagal šį planą įgytų teisių atskyrimu nuo bankroto turto masės.

124 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama valstybės narės teisės nuostata, pagal kurią iš principo visiškam ir automatiškam pagal pensijų kaupimo planą įgytų teisių į pensiją atskyrimui nuo bankroto turto masės taikomas reikalavimas, kad bankroto paskelbimo momentu atitinkamas planas būtų mokesčių tikslais patvirtintas šioje valstybėje, jeigu šis reikalavimas nustatytas tokiu atveju, kai prieš bankrutuodamas Sąjungos pilietis, kuris, pasinaudojęs teise laisvai judėti ir nuolat apsigyvenęs toje valstybėje tam, kad ten verstųsi savarankiška ekonomine veikla, teises į pensiją įgijo pagal jo kilmės valstybėje narėje sudarytą ir mokesčių tikslais patvirtintą pensijų kaupimo planą, nebent minėtoje nacionalinės teisės nuostatoje esantis įsisteigimo laisvės apribojimas yra pateisinamas, nes atitinka privalomąjį bendrojo intereso pagrindą, yra tinkamas juo siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas reikalinga šiam tikslui pasiekti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

125 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama valstybės narės teisės nuostata, pagal kurią iš principo visiškam ir automatiškam pagal pensijų kaupimo planą įgytų teisių į pensiją atskyrimui nuo bankroto turto masės taikomas reikalavimas, kad bankroto paskelbimo momentu atitinkamas planas būtų mokesčių tikslais patvirtintas šioje valstybėje, jeigu šis reikalavimas nustatytas tokiu atveju, kai prieš bankrutuodamas Sąjungos pilietis, kuris, pasinaudojęs teise laisvai judėti ir nuolat apsigyvenęs toje valstybėje tam, kad ten verstųsi savarankiška ekonomine veikla, teises į pensiją įgijo pagal jo kilmės valstybėje narėje sudarytą ir mokesčių tikslais patvirtintą pensijų kaupimo planą, nebent minėtoje nacionalinės teisės nuostatoje esantis įsisteigimo laisvės apribojimas yra pateisinamas, nes atitinka privalomąjį bendrojo intereso pagrindą, yra tinkamas juo siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas reikalinga šiam tikslui pasiekti.

Parašai.